

Večkrat razmišljam o našem mestu. Se sprašujete, zakaj sem za besedo našem postavila vprašaj? Zato ker se mi večkrat zazdi, da mesta, v katerem živimo in kjer imamo vsak svoj dom, ne občutimo in o njem ne razmišljamo kot o našem skupnem domu. Pa bi morali, ker to mesto je tudi naš dom in vsak od nas je vsaj malo odgovoren za njegovo podobo. Dobro bi bilo, da bi se vsaj nekajkrat na leto odpravili peš od doma skozi mesto in po robu mesta, si ga ogledali in se vprašali: Kakšno podobo mesta vidimo Novomeščani in kakšno podobo našega mesta in Novomeščanov vidijo ljudje, ki prihajajo na obisk ali celo na ogled?

Grem mimo stavbe davčne uprave in gledam na levo stran. Razpadajoča Windischerjeva hiša, na kateri sameva plošča, ki pove, da se je v tej stavbi zgodila novomeška pomlad. Grem proti žalostni in osamljeni Kastelčevi hiši in zavijem na stari most. Čeprav so ga obnovili, si je prislužil vsega štiri pozabljene in neočiščene lanterne, ki žalostno brlijo v noč. Si res ne zasluži na obeh straneh mostu še nekaj takih, ki bi osvetlile most in našo pot do Glavnega trga? Na koncu mostu visi na povešenem kablju nad cesto velika grda luč in na sredi trga še ena. Si naš Glavni trg, o katerem je umetnostna zgodovinarica dr. Jelka Pirkovič Kocbek zapisala: »Tretja urbana poteza, ki ločuje Novo mesto od preostalih mest

Osrednji položaj v nekdanji kandijski republiki še vedno zavzema Windischerjeva hiša. Kje je sloves nekdanjega lastnika, njihovovega senčnatega vrta, kje priljubljenost mesarije, hotela in restavracije? Boste rekli, vse mine? Res je, samo malomaren odnos sedanjega lastnika in mestne uprave do podobe naše metropole, navzlic rožicam, najbrž ne bo nikoli minil (Foto: Marijan Lapajne)

Kulturna? podoba našega? mesta

v Sloveniji, je velik Glavni trg podolžne trapezaste oblike. Njegove razsežnosti so izjemne, ne zasluži njegovi starosti in lepoti primerne osvetljave?

Hodimo po nekdanjem in zanimivem pločniku, ki ga krasijo zaplate. Katastrofa. Betonske in zadnje dni celo asfaltne, vse pa nemarno narejene. Na desni strani trga je pločnik asfaltiran, začasno, so rekli pred nekaj leti. Izložbena okna so lepše urejena, kot so bila včasih, so pa zato napisali in izveski trgovin (največkrat plastične škatle) popolnoma in v večini neprimerni za staro mestno jedro, kar Glavni trg

je. Ko se napotimo mimo stavbe, ki jo ima v najemu občinska uprava, da bi po dotrajanih stopnicah prišli na tržnico ali pa v Dolenjsko galerijo in muzej, naletimo na žalosten prizor. Pet ali šest velikih zabojev za smeti, eden ali morda celo dva sta že davno odslužila, drugi so umazani, ponavadi odprti, ker so prepolni, in ob njih odpadki, ki niso dobili prostora v smetnjakih. Takih prizorov je veliko v našem mestu. V starem mestnem jedru res ni lahko najti primerne prostora za smetnjake, nemogoče pa ni. Drugje v našem mestu je to veliko lažje. Le poiskati je treba

primeren prostor in ga primerno urediti. Bi bilo predrago, da bi tam, kjer v vrsti stoji več smetnjakov, okrog njih s treh strani naredili ograjo in pustili še malo prostora za vrečke in odpadke, ki v smetnjaku niso več našle prostora? Se vam ne zdi, da bi bila podoba našega mesta in Novomeščanov takoj lepša?

Vrnimo se na Glavni trg. Dva lastnika starih hiš sta svoji hiši lepo obnovila, kar nekaj jih je prekrilo strehe, tako kot je treba, z bobrovci. Res so dražji, so pa zato lepši, za stare hiše primernejši in vzdržljivejši. Vse to pa kar nekaj pomeni, kajne?

Častljivo staro in lepo Germovo hišo so obnovili, imamo lepo slaščičarno, kavarnico, restavracijo in prostoren atrij. Dodati ji moramo samo še lično ploščo, na kateri bo pisalo, da se je v tej hiši leta 1891 rodila slovenska pisateljica Ilka Vašte. Mestno hišo Rotovž smo lepo obnovili. Na eni strani ima lepo obnovljeno sosedo s prostornim hodnikom, majhnim atrijem in knjigarno založbe Goga, ki skrbi, da se tudi dobri in obetavni mladi literati, glasbeniki in slikarji, ki

Muzejska ulica v najstrožjem središču mesta, po kateri se sprehodi največ radovednih obiskovalcev, tik pred vrati občinskih uradov, krasijo kante za smeti. Zakaj jih ne bi raje postavili kar pred Rotovž? (Foto: M. Lapajne)

obravnavati in nanje odgovoriti, menijo pa, da bi morali o predlaganem poteku ceste skozi mestni (razvojni) prostor izpeljati resno strokovno razpravo. Predlagani potek štiripasovne ceste bo imel tudi negativne vplive na bivalne pogoje v naseljih, skozi katera (Ločna), oziroma ob katerih (Smolenja vas, Cikava, Gotna vas) bo štiripasovnica potekala. Pa tudi sicer bo poseg v razgibani prostor zelo opazen (vkoopi, nasipi, viadukti, premostitve reke Krke ipd.).

Ker zbor članov ni bil namenjen strokovnim razpravam, smo se dogovorili, naj skupina članov društva, ki se na prostorsko urejanje razume, pripravi strokovne osnove za pogovorni večer o tej zadevi. Za seznanitev bralcev s potekom tretje razvojne osi skozi naše mesto objavljamo predloge našega člana Marijana Lapajnet, u.d.i.a., tudi v današnjem IZZIV-u.

POGOVORNI VEČER

bo v sredo 25. maja ob 18. uri v mali dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine.

Vabimo k udeležbi!

Nadaljevanje na 2. str.

Kulturna? podoba našega? mesta

Nadaljevanje s 1. str.

začenjajo svojo pot odmaknjeni od prestolnice, s svojimi stvaritvami predstavijo javnosti, pripravljajo literarne večere in pogovore, sobotne delavnice za otroke in še marsikaj.

Žal pa je na drugi strani nekoč lepa in zanimiva hiša, v kateri je bila gostilna že leta 1856 in še dolgo let potem, prepuščena dolgemu, mučnemu in nevarnemu propadanju. Škoda in sramota za vse dosedanje mestne oblasti. Pa ni edina.

Skrbno vzdrževane Bergmanove hiše se tesno drži stara, propadajoča hiša, ki jo je nekdaj začel obnavljati »po svojem«, kar pa se za to nekdaj pomembno hišo ne spodobiti in ne sme. V tej hiši je domoval in deloval Janez Krajec, založnik in tiskar, ki je med letoma 1877 in 1879 opravil pomembno založniško delo – ponatis Slave vojvodine Kranjske, izdal je številna izvirna slovenska dela, lokalni časopis Dolenjske novice, ki so izhajale med letoma 1885 in 1919. Bil je rodoljub in narodnjak, pobudnik ustanovitve novomeškega Sokola in še marsikaj. Skratka, bil je Novomeščan, ki je mestu, v katerem je živel in delal, veliko dal, zato je prav, da nekdaj njegovo hišo obnovijo in označijo, tako kot je prav.

Marsikatera hiša v našem mestu je označena s spominsko ploščo, žal pa ne vse, ki bi morale biti. Vse predolgo se že sliši, da bi morali s spominskimi ploščami označiti vse hiše in prostore, ki si to zaslužijo. Zelo hitro bo prišel čas, ko bo tudi Novo mesto del projekta Evropska prestolnica kulture, in zato je morda pravi čas, da se bese spremenijo v dejanja.

Se posebej to velja za hišo o kateri govorimo in ji obljubljam obnovo že trideset let ali morda celo več. Narodni pa Sokolski pa spet Narodni pa spet Sokolski dom. Veliko porabljenega časa, veliko popisane papirja in dokumentov, veliko truda in resnega dela, veliko upanja, preveč besed in neuresničenih obljub. Je že res, da sedaj v njej živijo in delajo mladi, alternativni umetniki, kar ni narobe, je pa najbrž nevarno. Saj stara hiša še naprej in vse hitreje propada.

Teško je sprejeti dejstvo, da občanke in občani mestne občine Novo mesto nismo ponosni na to, da

PRESKOČITE KAR ZA

DVA RAZREDA

NOVI paketi popusti. PREVERITE-PRIHRANITE

www.zav-tilia.si | 080 22 45

AVTOMOBILSKA ZAVAROVANJA

Pri zavarovanju avtomobilске odgovornosti se za vsako zavarovalno leto brez prijavljene škode omogoča razvrstitev za dva premijska razreda nižje v naslednjem zavarovalnem letu (bonus), če je zavarovavec v letu brez prijavljene škode razvrščen v 12. ali nižji premijski razred.

Preverite tudi pakete S, M, L, XL, XXL in XXXL, ki se razlikujejo glede na širino križja, saj si lahko tako pridobite tudi do 14% popust.

so naši predniki zgradili prvi narodni dom na Slovenskem. S svojim dejavnim in svojim delom. Mi pa nimamo niti toliko volje, da bi zahtevali od mestne oblasti, da končno naredi, kar že dolga leta obljublja. Od položitve temeljnega kamna leta 1873 do novembra 1875 je bila stavba zgrajena in prtiliče v katerem je živel in delal, veliko dal, zato je prav, da nekdaj njegovo hišo obnovijo in označijo, tako kot je prav.

Se opravičujem. Moj namen je bil pisati predvsem o nemarnostih, ki kazijo podobo našega mesta in nas in, ki jih ne bi bilo, če bi za mesto skrbeli, tako kot si to zaslužijo in ne zahteva veliko denarja. Vendar nisem mogla pozabiti na Narodni dom. Za kazen sem odkorakala v hrib mimo tržnice (no, ja, ta je pač takšna, kakršna je. Večje ne potrebujemo, morda bi tudi Novo mesto del projekta Evropska prestolnica kulture, in zato je morda pravi čas, da se bese spremenijo v dejanja.

Se opravičujem. Moj namen je bil pisati predvsem o nemarnostih, ki kazijo podobo našega mesta in nas in, ki jih ne bi bilo, če bi za mesto skrbeli, tako kot si to zaslužijo in ne zahteva veliko denarja. Vendar nisem mogla pozabiti na Narodni dom. Za kazen sem odkorakala v hrib mimo tržnice (no, ja, ta je pač takšna, kakršna je. Večje ne potrebujemo, morda bi tudi Novo mesto del projekta Evropska prestolnica kulture, in zato je morda pravi čas, da se bese spremenijo v dejanja.

Le skupaj in složno do pokrajinske univerze

Namesto uvoda

Na Dolenjskem in v naši širši pokrajini (regiji) že več kot dvajset let tlita velika želja in upanje za kakovostno in vrhunsko univerzo, da bi uresničevala široke in raznovrstne gospodarske in družbene možnosti, ki pri nas nesporno so. Univerzo, ki bi omogočala mladim rodovom odlično izobrazbo in usposobljenost za vse zahtevnejšo sodobno znanost, tehniko in tehnologijo, za medicino, informatiko in sploh za novo gospodarsko in družbeno okolje. Pri nas že izvajamo številne dejavnosti, povezane z razvojem šolstva in univerze. Ocenjujem, da smo v zvezi s tem opravili veliko posvetovanj, sestankov in simpozijev, naredili že nepregledno število projektov, programov in elaboratov. Na žalost pa je bilo dejanskih in praktičnih dosežkov v zvezi z razvojem univerzitetnih študijev na naših tleh bistveno premalo. Očitno ni bilo nikoli prave politične in družbene volje. Razvoju univerze in univerzitetnih ustanov sta posebno pozornost namenjali naši dve vodilni društvi,

ki skrbita za ustvarjalni in intelektualni razvoj našega okolja: Društvo Novo mesto (DNM, ustanovljeno leta 1993) in društvo Dolenjska akademska pobuda (DAP, ustanovljeno leta 1995, preimenovano leta 2007), ki sta objavili pomembne publikacije. Pripravili sta tudi kar pomembna posvetovanja in simpozije posvečene razvoju ustvarjalnosti in univerze. Pri teh prizadevanjih je sodelovala (le včasih uspešno) Mestna občina Novo mesto, ki je pred desetimi leti ustanovila Visokošolsko središče (VS) in leta 2007 vzporedno Univerzitetno in raziskovalno središče (URS). V letu 2006 je sodelovala pri projektu Univerzitetni kampus, ki je bil pompozno zasnovan in s figo v žepu nadaljevan, vendar povsod, na vseh ravneh (gospodarskih in političnih), mačehovsko obravnavan. V tem času se je še veliko dogajalo, ustanovili smo tudi prvo državno Fakulteto za informacijske študije in druge zasebne ustanove, kot so fakultete in visoke šole. Kljub vsemu pa zlasti v Novem mestu nismo preogli dovolj politične moči in povezovalne energije, da bi prepričali naše »centre odločanja« v Ljubljani o upravičenosti ustanavljanja novih državnih fakultet, čeravno prav naša pokrajina ustvarja skoraj 40 odstotkov celotnega slovenskega dohodka! Prav zaradi teh dejstev so se društvo DAP, predvsem pa ugledni in uveljavljeni člani Upravnega odbora, univerzitetni profesorji in doktorji znanosti, odločili za široko posvetovanje, na katerega smo povabili pomembne župane, poslance, gospodarstvenike in dekane iz naše širše regije.

V našem prostoru daje mo veliki poudarek šolstvu in univerzitetnemu izobraževanju, tu deluje že deset visokošolskih zavodov. V sodobnem razvitem svetu sta ključnega pomena uspešno pokrajinsko sodelovanje in povezovanje sodobnih gospodarskih dejavnosti, vrhunskega univerzitetnega izobraževanja, razvoja in raziskav. S posvetovanjem smo dali največji poudarek še tenejšemu in uspešnejšemu medsebojnemu sodelovanju v naši širši regiji. Predstavljamo nekaj pomembnih ugotovitev, sklepe in nadaljnjih akcij, ki smo jih obravnavali na štiri posvetitvah.

Štiri posvetovanja

Društvo Dolenjska akademska pobuda je v začetku marca v Novem mestu pripravilo posvetovanje Inovativni pristopi k regijskem razvoju Bele krajine, Dolenjske, Kočevskega in Posavja – prispevek k univerzitetnemu prostoru, na katerega smo povabili številne pomembne predstavnike iz širše pokrajine, v katero sodijo Bela krajina, Dolenjska, Kočevsko in Posavje. Štirih posvetovanj so se poleg članov društva udeležili izbrani župani, uspešni gospodarstveniki, naša poslanka in poslanci ter dekani iz visokošolskih zavodov iz naše širše pokrajine, ki ustvarja največji del čistega dohodka v državi in spada med gospodarsko najuspešnejše v Sloveniji. Ponaša se tudi s častiljivo preteklostjo, saj je bila v Novem mestu ustanovljena leta 1746 druga najstarejša gimnazija na Slovenskem. V njej so se šolali najimenitnejši slovenski razumniki, kulturniki, znanstveniki in ustvarjalci.

V našem prostoru daje mo veliki poudarek šolstvu in univerzitetnemu izobraževanju, tu deluje že deset visokošolskih zavodov. V sodobnem razvitem svetu sta ključnega pomena uspešno pokrajinsko sodelovanje in povezovanje sodobnih gospodarskih dejavnosti, vrhunskega univerzitetnega izobraževanja, razvoja in raziskav. S posvetovanjem smo dali največji poudarek še tenejšemu in uspešnejšemu medsebojnemu sodelovanju v naši širši regiji. Predstavljamo nekaj pomembnih ugotovitev, sklepe in nadaljnjih akcij, ki smo jih obravnavali na štiri posvetitvah.

Posvet županov

Splošne skupne ugotovi-

Arhitekt Marijan Lajbek, član Upravnega odbora Društva Novo mesto, ima drugačen pogled na del 3. razvojne osi mimo Novoga mesta. Namesto predvidenega 23 metrov visokega mostu čez Krko, predlaga pokrit vkop pod Šmarješko cesto (namesto nadvoza), cestišče mostu samo 13 metrov nad gladino vode, nov pa bi bil tudi očiščeni širšega prostora (glej skico levo!):

1. Predlog poteka 3. razvojne osi od Qlandije do Žabje vasi
2. Qlandija
3. Možnosti zazidave nad vkopom novega poteka 3. osi
4. Nove rekreacijske površine nad vkopom
5. Naravni park Šajser
6. Univerza Novo mesto
7. Novi most čez Krko
8. Potok Šajser
9. Bivša cerkev sv. Ane
10. Kmetija Lajbek
11. Nova peš in kolesarska povezava Žabja vas-Qlandija

te in sklepi posvetovanja županov so:

- ❖ Izreden pomen nadaljnega tesnega medsebojnega sodelovanja v naši širši pokrajini.
- ❖ »Naši centri odločanja« morajo vse občine v naši širši pokrajini v prihodnje obravnavati bolj pravično in bolj enakopravno, saj jih praviloma zelo malo ustvarimo stvarne pogoje za oblikovanje ustreznega univerzitetnega prostora.
- ❖ Soglasna podpora vseh prisotnih županov prizadevanjem društva Dolenjska akademska pobuda, da v naši širši pokrajini skupno ustvarimo stvarne pogoje za oblikovanje ustreznega univerzitetnega prostora, ki bi v prihodnje združeval in povezoval ustvarjalne sodobnega univerzitetnega izobraževanja.
- ❖ Mladim je nujno treba omogočiti jasnejšo prihodnost ter možnosti za izobraževanje in zaposlitve v naših krajih.
- ❖ Pri mladih je treba uveljavljati in spodbujati njihove osebne talente in etične vrednote ter spoštovati njihove želje in življenjske cilje.
- ❖ Odnos širše skupnosti za delovanje občine Kočevje je neprimeren. Čeprav je občina po površini med največjimi, ima povsem neurejeno podstat, prometne povezave, mobilno telefonijo in internetne povezave. To so osnovni vzroki za slabo spodbudo. Občina si želi uspešnejše in bolj stvarno sodelovanje in zahteva drugačno politiko države do oblikovanja pokrajini.
- ❖ Vsi župani se zavezujejo, da se bodo v svojih občinah dejavno vključevali v ustanavljanje univerze v Novem mestu.
- ❖ Župani odločno podpirajo učinkovito decentralizacijo v Sloveniji, saj so prepričani, da se lahko le na tak način zagotavlja uspešen razvoj pokrajini.
- ❖ Župani odločno podpirajo nadaljnje povezovanja in sodelovanje pri oblikovanju enotnega univerzitetnega prostora v naši regiji.

Pokrajinska gospodarska zbornica ima med svojimi ključnimi nalogami zapisani tudi razvoj univerzitetnega prostora in ustanovitve Univerze v Novem mestu.

Posvet poslancev državnega zbora

Posvet je vodil dr. Jože Gričar, zaslužni profesor Univerze v Mariboru, ugotovitve in priporočila pa so:

- ❖ Ustanovitev prve državne fakultete v Novem mestu je opazen prispevek v pravo smer.
- ❖ Poslanci podpirajo Dolenjsko akademsko pobudo v prizadevanjih za ustanovitve univerze v Novem mestu. Glede na to, da je gospodarstvo regije paradni konj Slovenije z močnimi povezavami s svetom, ne vidijo razlogov, zakaj ne bi mogla v takem okolju nastati in se uveljaviti tudi univerza.
- ❖ Vsi moramo razmišljati globalno, delovati pa lokalno. Slovenija z dvema milijonoma prebivalcev ima sedaj odprto pot na tržišče Evropske unije s 450 milijoni prebivalcev. Zato je čezmejna pokrajina – makro pokrajina – pokrajinsko usklajevanju in združevanju visokošolskih potencialov pri zagotavljanju kadrov z ustreznimi pristojnostmi, ki naj inovativno prispevajo k Beli krajini, Dolenjski, Kočevskemu in Posavju kot pokrajini ustvarjalnosti.

Gospodarstveniki sodelujejo v upravnih odborih visokošolskih zavodov, pri skupnih razvojnih in raziskovalnih projektih, pri nagrajevanju študentov (Krkinge in Trimove nagrade), z razpisi vsebin za diplomske, magistrske in doktorske naloge pri študentskih praksah in drugo. Gospodarstveniki se želijo dejavno vključevati pri pripravi univerzitetnih programov in pri vlaganju v razvoj kadrov. Visokošolski zavodi naše pokrajine potrebujejo odlične profesorje, vrhunske strokovnjake in nadarjene študente. Potreben je pospešen razvoj univerzitetnega prostora pokrajine, ki naj temelji tudi na družabnišem sodelovanju s podjetji. Ob tem je treba zagotoviti odličnost pri raziskovalno razvojnem delu, ki naj bo usmerjeno v doseganje obojestranskih koristi in predvsem v razvoj ustvarjalnih možnosti mladega rodu.

Posvet županov

Posvet je vodil dr. Jože Gričar, zaslužni profesor Univerze v Mariboru, ugotovitve in priporočila pa so:

- ❖ Ustanovitev prve državne fakultete v Novem mestu je opazen prispevek v pravo smer.
- ❖ Poslanci podpirajo Dolenjsko akademsko pobudo v prizadevanjih za ustanovitve univerze v Novem mestu. Glede na to, da je gospodarstvo regije paradni konj Slovenije z močnimi povezavami s svetom, ne vidijo razlogov, zakaj ne bi mogla v takem okolju nastati in se uveljaviti tudi univerza.
- ❖ Vsi moramo razmišljati globalno, delovati pa lokalno. Slovenija z dvema milijonoma prebivalcev ima sedaj odprto pot na tržišče Evropske unije s 450 milijoni prebivalcev. Zato je čezmejna pokrajina – makro pokrajina – pokrajinsko usklajevanju in združevanju visokošolskih potencialov pri zagotavljanju kadrov z ustreznimi pristojnostmi, ki naj inovativno prispevajo k Beli krajini, Dolenjski, Kočevskemu in Posavju kot pokrajini ustvarjalnosti.

Gospodarstveniki sodelujejo v upravnih odborih visokošolskih zavodov, pri skupnih razvojnih in raziskovalnih projektih, pri nagrajevanju študentov (Krkinge in Trimove nagrade), z razpisi vsebin za diplomske, magistrske in doktorske naloge pri študentskih praksah in drugo. Gospodarstveniki se želijo dejavno vključevati pri pripravi univerzitetnih programov in pri vlaganju v razvoj kadrov. Visokošolski zavodi naše pokrajine potrebujejo odlične profesorje, vrhunske strokovnjake in nadarjene študente. Potreben je pospešen razvoj univerzitetnega prostora pokrajine, ki naj temelji tudi na družabnišem sodelovanju s podjetji. Ob tem je treba zagotoviti odličnost pri raziskovalno razvojnem delu, ki naj bo usmerjeno v doseganje obojestranskih koristi in predvsem v razvoj ustvarjalnih možnosti mladega rodu.

Posvet županov

Posvet je vodil dr. Jože Gričar, zaslužni profesor Univerze v Mariboru, ugotovitve in priporočila pa so:

- ❖ Ustanovitev prve državne fakultete v Novem mestu je opazen prispevek v pravo smer.
- ❖ Poslanci podpirajo Dolenjsko akademsko pobudo v prizadevanjih za ustanovitve univerze v Novem mestu. Glede na to, da je gospodarstvo regije paradni konj Slovenije z močnimi povezavami s svetom, ne vidijo razlogov, zakaj ne bi mogla v takem okolju nastati in se uveljaviti tudi univerza.
- ❖ Vsi moramo razmišljati globalno, delovati pa lokalno. Slovenija z dvema milijonoma prebivalcev ima sedaj odprto pot na tržišče Evropske unije s 450 milijoni prebivalcev. Zato je čezmejna pokrajina – makro pokrajina – pokrajinsko usklajevanju in združevanju visokošolskih potencialov pri zagotavljanju kadrov z ustreznimi pristojnostmi, ki naj inovativno prispevajo k Beli krajini, Dolenjski, Kočevskemu in Posavju kot pokrajini ustvarjalnosti.

Gospodarstveniki sodelujejo v upravnih odborih visokošolskih zavodov, pri skupnih razvojnih in raziskovalnih projektih, pri nagrajevanju študentov (Krkinge in Trimove nagrade), z razpisi vsebin za diplomske, magistrske in doktorske naloge pri študentskih praksah in drugo. Gospodarstveniki se želijo dejavno vključevati pri pripravi univerzitetnih programov in pri vlaganju v razvoj kadrov. Visokošolski zavodi naše pokrajine potrebujejo odlične profesorje, vrhunske strokovnjake in nadarjene študente. Potreben je pospešen razvoj univerzitetnega prostora pokrajine, ki naj temelji tudi na družabnišem sodelovanju s podjetji. Ob tem je treba zagotoviti odličnost pri raziskovalno razvojnem delu, ki naj bo usmerjeno v doseganje obojestranskih koristi in predvsem v razvoj ustvarjalnih možnosti mladega rodu.

Posvet poslancev državnega zbora

Posvet je vodil dr. Jože Gričar, zaslužni profesor Univerze v Mariboru, ugotovitve in priporočila pa so:

- ❖ Ustanovitev prve državne fakultete v Novem mestu je opazen prispevek v pravo smer.
- ❖ Poslanci podpirajo Dolenjsko akademsko pobudo v prizadevanjih za ustanovitve univerze v Novem mestu. Glede na to, da je gospodarstvo regije paradni konj Slovenije z močnimi povezavami s svetom, ne vidijo razlogov, zakaj ne bi mogla v takem okolju nastati in se uveljaviti tudi univerza.
- ❖ Vsi moramo razmišljati globalno, delovati pa lokalno. Slovenija z dvema milijonoma prebivalcev ima sedaj odprto pot na tržišče Evropske unije s 450 milijoni prebivalcev. Zato je čezmejna pokrajina – makro pokrajina – pokrajinsko usklajevanju in združevanju visokošolskih potencialov pri zagotavljanju kadrov z ustreznimi pristojnostmi, ki naj inovativno prispevajo k Beli krajini, Dolenjski, Kočevskemu in Posavju kot pokrajini ustvarjalnosti.

Gospodarstveniki sodelujejo v upravnih odborih visokošolskih zavodov, pri skupnih razvojnih in raziskovalnih projektih, pri nagrajevanju študentov (Krkinge in Trimove nagrade), z razpisi vsebin za diplomske, magistrske in doktorske naloge pri študentskih praksah in drugo. Gospodarstveniki se želijo dejavno vključevati pri pripravi univerzitetnih programov in pri vlaganju v razvoj kadrov. Visokošolski zavodi naše pokrajine potrebujejo odlične profesorje, vrhunske strokovnjake in nadarjene študente. Potreben je pospešen razvoj univerzitetnega prostora pokrajine, ki naj temelji tudi na družabnišem sodelovanju s podjetji. Ob tem je treba zagotoviti odličnost pri raziskovalno razvojnem delu, ki naj bo usmerjeno v doseganje obojestranskih koristi in predvsem v razvoj ustvarjalnih možnosti mladega rodu.

celotne avtomobilске industrije, je komaj dobila akreditacijo za ustanovitev zavoda, ne more pa pridobiti akreditacije študijskih programov. Podoben nesmisel je s Fakulteto za upravljanje podeželja (FUP), ki ne dobi akreditacije, čeprav najbolj odraža dolenjsko značilnost – pripadnost podeželju in njegov razvoj.

Usmeritve in predlogi

- ❖ Spremeniti je treba načine in metodologijo financiranja visokošolskih zavodov.
- ❖ Dokončno je treba razjasniti, kaj bo s predvidenim univerzitetnim kampusom v Novem mestu.
- ❖ Dekani upravičeno pričakujejo, da jim bo omogočeno enakopravno vključevanje v visokošolski prostor Republike Slovenije.

Sklep

Dosedanji razvoj in gospodarsko stanje v pokrajini Bela krajina, Dolenjska, Kočevsko in Posavje dokazuje, da so v pokrajini dani vsi pogoji za nastanek univerze! Vsi dejavni udeleženci štirih posvetovanj, tj. župani, gospodarstveniki, poslanci in dekani, odločno podpirajo Dolenjsko akademsko pobudo v prizadevanjih za ustvarjanje pogojev za ustanovitev univerze v pokrajini Bela krajina, Dolenjska, Kočevsko in Posavje.

Društvo Dolenjska akademska pobuda lahko pristojno ocenjuje, da sta bili zelo številna udeležba in celotna izvedba posvetovanj odmevni in zelo uspešni. Vsi prisotni so bili prepričljivi enotni in soglasni, da je potrebno boljše in učinkovitejše medsebojno povezovanje v širši regiji. Ustvarjanje realnih pogojev za ustanovitev novitve in samostojnega univerzitetnega prostora je nujno za uspešen nadaljnji razvoj pokrajine.

Bistvene povzette je društvo Dolenjska akademska pobuda objavilo v posebni brošuri MEMORANDUM O UNIVERZI REGIJE Bela krajina, Dolenjska, Kočevsko in Posavje. Brošuro namenjamo pomembnim republiškim in domačim politikom, republiškim poslancem, gospodarstvenikom in predstavnikom visokošolskih organizacij.

MIHA JAPELJ

Spletni naslov društva Dolenjska akademska pobuda je <http://www.DAP.si>.

Podoba proti stvarnosti

Lomljenje kopij na hrbtu ubogega Narodnega doma je že dolgo priljubljen šport v Novem mestu. Verjamem, da se pobudniki in graditelji prve take ustanove v Sloveniji obračajo v grobu. Če začnem pri vsakokratnih volitvah, ko se obljublja marsikaj, seveda ne samo stvari, ki se tičejo Narodnega doma, naredi pa nič, do proračunskih postavk, iz katerih izpuhti denar bogve, kam, v obnovo stavbe gotovo ne, do dandanes, ko se je končno začelo nekaj nepretrgano in organizirano dogajati, pa spet nekaterim ni všeč. Kaj bi Novomeščani sploh radi, če sploh kaj? Ali jim je pač vseeno in rajši vsak obdeluje svoj vrtiček, za katerega meni, da je najlepši daleč naokoli.

Ne bom predstavljal pestrosti dogodkov in drugih dejavnosti v Sokolcu, kdor je bil v skoraj dveh letih toliko ignorantski, da si ni oglel vsaj enega koncerta, razstave, delavnice, si niti ne zasluži dodatnega razjasnjevanja. Ravno v tem zanesljivo tičijo tudi govornice, ki se širijo po mestu, na žalost tudi med člani Društva Novo mesto, da je tam leglo mamarjev, ilegalcev in podobne »zalege«. Ki se širijo od tistih, ki niso niti nočejo prestopiti praga.

Naj pojasnim: pogosti obiski kriminalistov v civilu in policije niso podprli teh namigovanj. Poleg tega pa ilegalci ni kriminalci, ljudje, ki ne čutijo niti kančka zmožnosti, da bi zaznali in razumeli občutja in razmišljanja do drugih ljudi v stiski in so vsi samozadovoljni sami s sabo, naj si tudi pripišejo, če se bodo drugi tako obnašali do njih, če ali ko bodo sami potrebovali pomoč. Ampak ilegalcev nimamo, na žalost nekaterih zlonamernežev.

Če potegnem črto pod zgoraj povedanim, očitno nekatere preprosto motijo drugačni. Čeprav jih je kar nekaj presenetljivo videti prav »normalnih«... Ali pa jih daje nevoščljivost, kdo bi vedel. Jaz, bi se pa mojemu pogledu pridružila večina članov, ki tudi ustvarjajo, in to v težkih pogojih, cenim vsakogar, ki se trudi po svojih močeh. Pa če mi je njegovo/njeno delo všeč ali ne. Nekoliko naivno najbrž enako pričakujem

tudi od t. i. uglednih, premožnih in vase zatopljenih (malo)meščanov, od katerih bi pričakoval najmanj moralno spodbudo, če odkritega odobravanja ne. Majhnost posameznika se kaže s tem, da sodi brez dokazov, žigosa in obsoja vse, kar ni zraslo na njegovem zelniku.

Nihče ni brezmadežen, tako tudi družčina iz Narodnega doma ne, delamo napake, se pa trudimo po najboljših močeh, plod je kulturna ponudba, ki se je mesto na žalost ne zaveda. Ali si je niti ne zasluži. Kogar zanima še kaj več kot lastna samovšečna podoba, naj si privoščijo, kar Narodni dom ponuja, in je seveda vabljen k sodelovanju, za vse tiste, ki znajo le obrekovati in pljuvati, pa bi rekel, naj se brigajo zase.

Če se na koncu dotaknem še občine in njenih načrtov, ki to niso. Kot lastnica objekta je občina dolžna poskrbeti vsaj za osnovno sanacijo, vendar denarja jasno ni oz. se ga noče najti niti ni videnja o morebitni vsebini v domu. Občina evropskih sredstev črpati ne zna, navkljub četi pravnikov, ki jih ima menda najete. Zavedam se, da Narodni dom ni najpomembnejši projekt v mestu, se pa tu kaže odnos ne le vsakokratnih oblastnikov, temveč tudi meščanov. Seveda se najdejo tudi tukaj taki, kot je bila pred časom Zarja, s podporo župana, ki naj bi obnovili dom in si v njem uredili pisarne. Zagotovo, za to so se trudili naši someščani pred skoraj 150 leti, da bodo neki nebodigatreba uradniki imeli svoje pisarne s fikusom v kotu ... Mogoče bi kdo pritrdil zamisli, vsaj obnova naj se zgodi, vendar brez prave vsebine ni smiselna, še najmanj pa bi služil Narodni dom svojemu poslanstvu, če bi se vanj naselil nekdo, ki ne diha z njim in mu ne pomeni nekaj več kot le trenutno pošvedrano pročelje, odpadajoči strešniki itd. Politika nima tu kaj početi; tako kot tudi ljudje, ki trenutno ustvarjamo v njem, ne damo veliko nanjo, razen na politiko dobre volje in svobodnega razmišljanja. In tega si ne bomo pustili kar tako vzeti, pa če je to komu všeč ali ne.

MATJAŽ GRUM

Kaj bomo počeli

Na nedavnem letnem zboru članov Društva Novo mesto smo za obdobje do zбора v letu 2012 sprejeli naslednje sklepe za delo društva:

1. Društvo bo še naprej tekoče spremljalo dogajanja v prostoru, kritično ocenjevalo koristnosti odločitev in podajalo predloge za spremembe in dopolnitve, še posebej tiste, ki zadevajo ustreznejšo rabo mestnega prostora,
2. letos bomo posebno pozornost namenili nerešenim prostorskim zagatam Kandije ter opozorili na primere negospodarnega ravnanja in splošne zanemarjenosti tega dela mesta
3. Mesto je neurejeno in zanemarjeno in ne kaže videza, kot bi ga moralo kot del evropske prestolnice kulture. Zato bomo odgovorne opozarjali na mnoge spregledane priložnosti, ki zaokrožajo občutek urejenosti.
4. Še naprej si bomo prizadevali za razvoj in nastanek Univerze v našem prostoru in izgradnjo kampusa, pri tem pa sodelovali z vsemi, ki imajo enak cilj, posebej z Dolenjsko akademsko pobudo.
5. Društvo bo nadaljevalo s prizadevanji za prenavo in ureditev statusa Narodnega doma v Novem mestu.
6. Prizadevali si bomo za širitev urejenih pohodnih poti v okolici mesta.
7. Društvo bo na pobudo likovnega društva Mavrica tudi letos sodelovalo pri pripravi Galerije na prostem na Glavnem trgu v avgustu.
8. Izdajali bomo glasilo Izziv in z njim obveščali članstvo in širšo javnost o svoji dejavnosti in pogledih na posamezna družbena vprašanja. Posebno pozornost bomo posvetili urejanju spletnih strani društva.
9. Za uresničevanje sprejetih nalog in dejavnosti društva bomo posebno pozornost posvetili kadrovski prenovi vodstva društva in spremembi metod in oblik dela in
10. skrb za razvoj živahnejšega in bogatejšega društvenega življenja članov (na primer ogled izkopavanj na Mestnih njivah, spoznavanje turistične ponudbe na splavu po reki Krki, ogled muzejske zbirke IMV ter podobne poučne in zanimive prireditve...).

Poročilo Nadzornega odbora

V vlogi predsednika sem 10. februarja 2011 sklical prvo in edino sejo Nadzornega odbora Društva Novo mesto zaradi pregleda poslovanja društva v letu 2010. Sklic med letom ni bil potreben, ker sem delo društva spremljal s prisotnostjo na rednih mesečnih sejah Upravnega odbora, na katerih se ni dogajalo nič, kar bi kaj takega zahtevalo.

Udeleženci seje NO smo v skladu z naloga mi in pooblastili pregledali moje zabeležke s seji Upravnega odbora in letno poročilo društva za leto 2010, v katerem so v strnjeni obliki podani vsi

podatki o delu organov, izvršitvi delovnega načrta in materialno-finančno poslovanje.

Na februarski seji smo ugotovili, da v delu društva ni bilo izrednih dogodkov ali kakršnih koli nepravilnosti. Včasih so bili prijemi celo preveč obzirni za današnjo rabo. Bili smo dejavni na mnogih področjih, širili smo naša prizadevanja. Imeli smo mnogo zamisli, a žal premalo prave ostrine. Opazen je bil generacijski razkorak v razmišljanju in pristopih. Veliko je bilo modrovanja pa tudi vložene truda in prizadevanj, ki so bila odmevna (predvsem v pisnih gradivih), vendar so imela vse premalo oprijemljivega praktičnega učinka. V prihodnje bodo prav gotovo dobrodošli vsestranska prevetritev in novi prijemi v našem delovanju. Priporočamo Upravnemu odboru društva, naj si to postavi med nujne, prednostne naloge.

Ob polnem razumevanju zgornjih navedb Nadzorni odbor ni našel nepravilnosti in predlaga letno poročilo društva za leto 2010 v potrditev.

Letno in poslovno poročilo je bilo podrobno predstavljeno in obravnavano na zboru članov društva.

Na dan 31. decembra 2011 je imelo društvo 6.800,02 EUR denarnih sredstev, kratkoročnih poslovnih terjatev pa v znesku 302,22 EUR.

Stanje društvenega sklada na dan 31. decembra 2010 je 6.832,17 EUR, kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev znašajo 270,07 EUR.

Na zboru članov ni bilo nikakršnih pripomb na letno in poslovno poročilo društva za leto 2010 in sta bila oba soglasno sprejeta. Vpogled v dokumentacijo je mogoč na naslovu društva.

Predsednik Nadzornega odbora

MARJAN KUCHAR

izziv